

ПРИЛАДИ ДЛЯ ВИМІРЮВАННЯ ПАРАМЕТРІВ СВІТЛОВОГО СЕРЕДОВИЩА НА ВІДПОВІДНІСТЬ ДСТУ 3649

Шабашкевич Борис Григорович,
кандидат технічних наук,
директор ТОВ НВФ «Тензор»
Добровольський Юрій Георгійович,
доктор технічних наук,
заступник директора ТОВ НВФ «Тензор»
Юр'єв Василь Григорович,
провідний метролог
ТОВ «НВФ «ТЕНЗОР», м. Чернівці, Україна.
E-mail: td_tenzor@ukr.net

Вимірювання параметрів світлового середовища залишається актуальним завданням сучасної світлотехніки. Зокрема, розвиток в Україні сучасної мережі станцій технічного огляду та сертифікації автомобілів потребує контролю характеристик зовнішніх світлових приладів, якими вони обладнані, за допомогою вітчизняних засобів вимірювання.

Тому метою роботи є створення конструкцій приладів для вимірювання показників світлового середовища на відповідність вимог ДСТУ 3649 [1]:

1. Сили світла, створюваної зовнішніми світловими приладами автомобіля;
2. Частоти проблесків покажчиків поворотів автомобіля;
3. Світлопропускання стекол автомобіля.

В якості базової конструкції для розробок була використана апаратно-програмна платформа фотометра Екотензор-03 [2]. Але, у кожному з вище перелічених випадків ця платформа дороблялася згідно висунутих вимог.

Для вирішення першого і другого завдання розроблений фотометр Екотензор-03М, який вимірює силу світла, автомобільних фар у діапазоні від 0,1 до $2,25 \times 10^5$ кд з роздільною здатністю 0,01 кд і границею допустимої основної похибки при вимірюванні сили світла не більше ніж $\pm 15,0$ %.

Також прилад забезпечує вимірювання частоти проблесків покажчиків поворотів від 30 хв^{-1} до 150 хв^{-1} з границею допустимої основної відносної похибки вимірювання частоти проблесків не більше ніж ± 15 %. Живлення приладу здійснюється від вбудованої батареї гальванічних елементів (типу ААА, 1,5В – 4 шт.) напругою 6 В. Зовнішній вигляд фотометра Екотензор-03 наведено на рисунку 1.

Рисунок 1 – Зовнішній вигляд фотометра Екотензор-03

Рисунок 2 – Зовнішній вигляд приладу ТЕНЗОР-81

Для забезпечення вище зазначених характеристик була доопрацьована апаратна частина приладу, а саме – застосований фотодіод ФД-288 для забезпечення вимірювання 0,01 кд на відстані 5 метрів від джерела світла. Також розроблений алгоритм обробки фотосигналу при вимірюванні частоти пробісків покажчиків поворотів, який враховує зміну амплітуди пробіску у часі.

Для розв'язання третього завдання розроблено вимірювач світлопропускання скла ТЕНЗОР-81, який вимірює пропускання скла від 0 до 100 % з роздільною здатністю 0,1 % і границею абсолютної похибки вимірювання не більше ніж $\pm 1,0$ %. При цьому прилад здатен забезпечувати вимірювання на зразках скла товщиною до 18 мм. Живлення приладу – батарея гальванічних елементів 6 В (4x1.5V AAA). Зовнішній вигляд приладу наведено також на рисунку 2. Особливістю приладу є його динамічна оптична система, яка з високою точністю фокусує тестовий промінь на фоточутливу площину фотодіода не залежно від взаємного розташування випромінюючої частини.

Список використаних джерел

1. ДСТУ 3649:2010 (Колісні транспортні засоби. Вимоги щодо безпечності технічного стану та методи контролювання).
2. Shabashkevych B. G. Devices of RPC "TENZOR" for investigation of physical environmental factors / B. G. Shabashkevych, Yu. G. Dobrovolskyi // Український метрологічний журнал. - 2017. - № 3. - С. 29-31. - URL: <https://doi.org/10.24027/2306-7039.3.2017.114703>

УДК 628.98

СВІТЛОДІОДНІ СИСТЕМИ ОСВІТЛЕННЯ З ШИРОКИМ ДІАПАЗОНОМ НАПРУГ ЖИВЛЕННЯ

Пекур Демид Володимирович,

PhD, старший дослідник

Корнага Василь Ігорович,

кандидат технічних наук,

Сорокін Віктор Михайлович,

доктор технічних наук, професор

Інститут фізики напівпровідників ім. В. Є. Лашкарьова НАН України

E-mail: demid.pekur@gmail.com

Нестабільне електропостачання створює значні труднощі для повсякденного життя людей [1] і призводить до значних економічних втрат [2, 3]. Сьогодні енергетичний сектор України зіткнувся окрім звичних для світової спільноти викликів пов'язаних з природними катастрофами та кібератаками [4], зі ще більш складними викликами, а саме військовими діями на території нашої держави.

Одним із шляхів створення безперебійного освітлення в умовах нестабільного електропостачання є забезпечення можливості роботи систем освітлення не тільки від загальної мережі електроживлення (220 В/50 Гц), а і від відновлюваних джерел енергії (сонячні батареї, вітрогенератори тощо) чи сучасних систем накопичення енергії на основі акумуляторних батарей, іоністорів [5]. Наявні на сьогодні системи комбінованого електроживлення з накопичувачами енергії зазвичай мають втрати на кількох ступенях перетворень напруги. У випадку резервного живлення систем освітлення від накопичувачів (акумуляторних батарей) відбуваються втрати (до 15-20%) при накопиченні енергії та зниженні напруги для заряджання акумуляторних батарей (зазвичай вони мають загальну напругу постійного струму до 100 В, але переважно 12-24 В). Додаткові втрати (до 15%) виникають при необхідності перетворення постійної напруги в напругу змінного струму